

HÖGSKOLAN
DALARNA

Vägledning för arbetet med hållbarhetsmålen 2024-2026

Beslut: 2023-04-18

Revidering: 2024-01-12

Dnr: C 2023/61

Gäller fr o m: 2023-04-18

Relaterade dokument: Mål för hållbar utveckling vid Högskolan Dalarna 2021-2026 C2021/432

Ansvarig för uppdatering: Vicerektor för hållbar utveckling och samverkan

Bakgrund och syfte

På Högskolan Dalarna finns åtta mål för hållbar utveckling. Målen är beslutade av rektor och finns publicerade i ett separat dokument:

<https://www.du.se/sv/om-oss/hallbar-utveckling/mal-och-resultat/>

Målen preciserar vad Högskolan Dalarna ska uppnå under perioden 2021-2026 för att främja en hållbar utveckling i sin verksamhet. För vissa mål är aktiviteter på institutionerna avgörande för att målet ska nås, andra gånger har verksamhetsstödet huvudrollen. Inte sällan behövs en växelverkan där stödet förser institutionerna med exempelvis information eller processtöd som underlättar genomförandet. Varje institution har sina unika förutsättningar och därmed sina egna utmaningar och möjliga lösningar, och stödets avdelningar har sina olika specialkompetenser, därför lämnas **stort utrymme för institutioner och avdelningar att själva planera och genomföra relevanta aktiviteter som ska bidra till att de övergripande målen nås.**

Syftet med denna vägledning är att ge förslag på åtgärder som institutioner och verksamhetsstöd kan genomföra under den senare delen av målperioden (2024-2026).

Vägledningen är sammanställd av rådet för hållbar utveckling. Inför varje nytt verksamhetsår kommer vägledningen att uppdateras och tillgängliggöras för prefekter, högskoledirektör och stödets avdelningschefer i arbetet med att ta fram verksamhetsplan. Processen är densamma som för övrig verksamhetsplanering. Rådet kommer att erbjuda möjlighet till dialog i detta arbete. För de aktiviteter som föreslås för verksamhetsstödet finns också (med förkortning inom parentes) förslag på en ansvarig avdelning.

Utöver förslag på aktiviteter innehåller dokumentet indikatorer som rådet ska använda för att utvärdera måluppfyllelse.

Mål 1. Utbildning

Övergripande mål 2021-2026

I samtliga utbildningar som leder till examen ska frågor som behandlar olika aspekter av hållbar utveckling introduceras, diskuteras och problematiseras utifrån ämnesområde eller studentens kommande yrkesroll. Detta för att stärka studenternas förmåga att förstå och hantera komplexa problem och att reflektera över hur olika perspektiv, intressen och värderingar påverkar individers och samhällets prioriteringar.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Tillse att samtliga utbildningar som leder till examen integrerar perspektiv på hållbar utveckling som är relevanta utifrån de kunskapsområden utbildningen rymmer. Förslagsvis används det tillhandahållna metodstödet för att göra självvärdering och identifiera behov av utvecklingsinsatser.
- Tillse att det finns resurser för att genomföra kurs- och programutveckling för integration av hållbar utveckling i utbildning, om sådana behov har identifierats.
- Tillse att lärare ges möjlighet till kompetensutveckling, inom ramen för ordinarie kompetensutvecklingstid alternativt genom särskild satsning, om sådana behov har identifierats.
- Genomföra temadagar eller workshops på institutions- eller ämnesnivå, eller för specifika målgrupper som programansvariga, ämnesföreträdare eller beredningsgruppen för kurs- och utbildningsplaner. Förslag på tema är kunskapsområdets roll och ansvar i relation till de globala hållbarhetsutmaningarna.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Fortsätta utveckla och tillhandahålla stöd till institutionernas arbete med att integrera hållbar utveckling i utbildning, inkl. stöd för att göra en självvärdering samt en verktygslåda med förslag på litteratur och goda exempel. (S-UF)
- Säkerställa att frågan om integrering av hållbar utveckling i utbildning synliggörs i instruktion och handläggningsordning för nya och reviderade utbildningsplaner samt ordna utbildning för institutionernas beredningsgrupper. (S-SA)
- Synliggöra forskning, litteratur, studentarbeten, artiklar och nyheter inom området hållbar utveckling både fysiskt och digitalt. (S-BI, S-LS, S-KA)

Förslag på indikatorer:

- Studentenkät/programenkät (studenters uppfattning om hållbar utveckling i utb.)
- Självvärdering av hållbarhet i program via metodstödet (alternativt enkät till programansvariga)
- Granskningar från UFN (UFN:s utlåtande och mall)
- Institutionernas verksamhetsberättelser

Mål 2. Forskning

Övergripande mål 2021-2026

Forskningen vid Högskolan Dalarna ska generera ny kunskap som stärker våra utbildningar, som främjar kunskapsutvecklingen i samhället och som i många fall kan nyttiggöras. Vi ska uppmuntra forskning kring frågor som adresserar viktiga samhällsutmaningar och kan bidra till en hållbar utveckling.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Fortsätta utvecklingen av befintliga arenor för forskningssamarbeten inom hållbar utveckling.
- Integrera hållbar utveckling i olika forskningsaktiviteter, t ex seminarier, workshops och konferenser.
- Tillse att samtliga forskarutbildningar integrerar perspektiv på hållbar utveckling som är relevant utifrån ämnesområdet.
- Samarbeta med övriga institutioner kring högskoleövergripande doktorandträffar på temat hållbar utveckling.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Ta fram en metod för att hitta och synliggöra HDa:s publikationer som relaterar till hållbar utveckling (S-BI).

Förslag på indikatorer:

- Antal publikationer i Diva som behandlar frågeställningar kopplat till hållbar utveckling (antal publikationer/RECAST)
- Aktiviteter inom ramen för ReCast
- Kurser i forskarutbildning
- Forskningsseminarier/högre seminarier på institutionerna
- Institutionernas verksamhetsberättelser

Mål 3. Samverkan

Övergripande mål 2021-2026

Högskolan Dalarna ska vara en naturlig och relevant samverkanspart i regionen för gemensam utveckling mot ett hållbart samhälle. Även nationellt och internationellt ska vi vara en proaktiv samverkanspart som är intressant för kunskapsbyggande, innovation och omställning.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Planera och genomföra aktiviteter relevanta för den egna verksamheten som syftar till att det övergripande målet ovan nås.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Synliggöra samverkansarbetet som bedrivs på olika nivåer i våra lokala och digitala kanaler (S-KA, S-UF).

Förslag på indikatorer:

- Institutionernas verksamhetsberättelser

Mål 4. Internationell verksamhet

Övergripande mål 2021-2026

Högskolan Dalarna ska vara ett lärosäte där internationellt samarbete och rörlighet bidrar till hög kvalitet i utbildning och forskning och där verksamheten genomsyras av globala perspektiv och interkulturell förståelse.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Utarbeta en plan för internationaliseringsarbetet på institutionsnivå och identifiera stödbehov för att genomföra planen.
- Utredda förutsättningar för att programstudenter ska kunna studera en period utomlands.
- Introducera blandad mobilitet¹ som alternativ till längre utbytesperioder för studenter.
- Identifiera ett antal partneruniversitet/internationella samarbetspartners som programansvarig kan rekommendera studenterna.
- Med god framförhållning planera in undervisningsuppdrag vid identifierade partneruniversitet för lärare.
- Utredda förutsättningar för att öka internationalisering på hemmaplan t ex genom gemensamma nätbaserade kurser.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Ansvara för kommunikationen med samtliga internationella (inresande) studenter (S-KA, S-SA)
- Se över och uppdatera stödet för internationaliseringsarbete (inklusive in- och utresande studenter) så att organisationen är funktionell för nuläget och framtida behov (S-SA, S-KA och S-UF)

Förslag på indikatorer:

- Antal medarbetare i undervisningsuppdrag vid partneruniversitet (eller andra relevanta aktiviteter som synliggörs i institutionerna verksamhetsberättelser).
- Antal studenter som deltar i internationella utbyten.

¹ Med blandad mobilitet avses fysisk mobilitet i 5–30 dagar som kombineras med en virtuell komponent. <https://www.du.se/sv/medarbetarwebb/utbilda-och-forska/internationellt-samarbete/samarbeta-inom-erasmus/>

Mål 5. Jämställdhet och lika villkor

Övergripande mål 2021-2026

Högskolan Dalarna ska vara ett jämställt, inkluderande, tillgängligt och ansvarstagande lärosäte där alla har samma rättigheter och möjligheter till makt och inflytande. Vi ska säkerställa en miljö fri från diskriminering av individer eller verksamheter och erbjuda stöd som ger studenter goda förutsättningar att ansöka till och genomföra sina studier.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Nyttja högskolans Early Warning System (EWS) i utbildningen.
- Möjliggöra att medarbetare, ledare och chefer har rätt kompetens för att bidra till lika-villkorsarbetet, genom att ta del av kompetensutvecklingsinsatser och information*.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Identifiera och driftsätta lämpliga verktyg och arbetssätt för att förstå och följa högskolans studentpopulation ur ett lika villkorsperspektiv (S-LS).
- Med utgångspunkt i undersökningar av studentpopulationen (ovan) och tidigare erfarenheter (t.ex. Teknikerjakten) identifiera och genomföra insatser för att bredda rekryteringen av underrepresenterade grupper (S-KA)*.
- Utifrån lärdomar från piloten, fortsätta utveckla och implementera högskolans Early Warning System (EWS) (S-SU).
- Erbjuder stöd, genom studieverkstad eller inslag i utbildning, som utvecklar studenters allmänbildning och generiska kompetenser av värde för studier och arbetsliv (S-SU).
- Utforma och tillhandahålla generella utbildningsinsatser för att säkerställa att alla medarbetare, utifrån aktuell roll, har grundläggande förståelse för frågor som rör jämställdhet och lika villkor och det egna ansvaret att bidra till en god arbetsmiljö. Samtliga medarbetare bör ha baskompetens i bemötandefrågor samt kompetens att identifiera och agera på brister i verksamheten. (S-HR, S-LS)*.
- Ta fram stöd för hur jämställdhet och lika villkor (del av aktiva åtgärder) bör beaktas och följas upp gällande t ex tjänsteplanering och fördelning av forskningsmedel (S-HR + S-LS)*.

** uppdrag direkt kopplade till de beslutade inriktningarna i jämställdhetsintegreringsplanen.*

Förslag på indikatorer:

- Andel studenter (%) som läser en jämställd utbildning (spänn mellan 40-60%) samt andel kvinnor respektive män som tar examen (inom nominell studietid +1).
- Jämställdhetsindex
- Upplevd jämställdhet (alternativt lika villkor) hos medarbetare (ny fråga i medarbetarenkäten) samt studenter (ny fråga i studentenkäten)

Mål 6. Möten och resor

Övergripande mål 2021-2026

Klimatpåverkan från tjänsteresor ska minska i sådan takt att det samlade klimatmålet (minus 6 procent per år) kan nås. Resfria möten ska vara ett fungerande alternativ för alla medarbetare och ska alltid övervägas, med hänsyn till det aktuella mötets krav på effektivitet, tillgänglighet och kreativitet.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Möjliggöra distans- och hybridmöten i den mån det är lämpligt utifrån mötets syfte.
- Ta del av de kompetensutvecklingsinsatser som erbjuds kopplat till distans- och hybridmöten.
- Genomföra temadagar eller workshop med föreläsningar och diskussion om tjänsteresor inte akademien och dess klimatpåverkan.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Utse en avdelning med övergripande ansvar för reseprocesserna, inklusive samarbetet med resebyrån (upphandling, avtalsförvaltning, dialog, säkerställa att HDA:s krav på kostnadseffektivt och miljömässigt resande uppfylls), uppdatering av styrdokument, kommunikation kring tjänsteresor.
- Genomföra en kommunikationsinsats kring HDA:s regler för möten och resor.
- Sammanställa och redovisa data över tjänsteresandet nedbrutet på institutioner, avdelningar och individer, inklusive resor i strid med gällande regler.
- Genomföra en resvaneundersökning bland anställda för ökad kännedom om resebeteenden och vilken acceptans det finns för olika alternativa rese- och mötessätt.
- Fortsätta anpassa mötes- och grupprum för hybridmöten.
- Genomföra utbildningar för anställda om hur möten på distans kan göras effektiva, tillgängliga och kreativa.
- Teckna ett separat resebyråavtal med en leverantör som har god förmåga att boka utrikes tågresor.
- Underlätta bussresor mellan campusorterna genom Dalatrafiks mobilapp som ger trafikinformation och möjlighet att köpa biljett.
- Bygga cykelgarage eller på annat sätt ordna så att anställda har tillgång till stöldsäkra, väderskyddande cykelparkeringar med möjlighet att ladda elcykel.

Förslag på indikatorer:

- Årliga utsläpp av växthusgaser (kg CO₂ekv) från tjänsteresor, totalt och per årsarbetskraft.

Mål 7. Byggnader och energi

Övergripande mål 2021-2026

Klimatpåverkan och resursanvändning kopplat till byggnader ska minska genom ett mer effektivt nyttjande av tillförd energi, mer effektivt nyttjande av lokalerna, mer egenproducerad energi samt krav på miljöcertifiering vid om- och nybyggnation. Klimatpåverkan från energianvändning ska minska i sådan takt att det samlade klimatmålet (minus 6 procent per år) kan nås.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Vidta sådana åtgärder som var och en kan göra för att minska energiförbrukningen, t ex att sänka temperaturen, släcka belysningen i rum som inte används och att stänga av dator och annan elektronik istället för att låta dem stå i standby-läge.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Utveckla rutinerna för att samla in och dokumentera data över energianvändningen och upprätta en kontinuerlig dialog med fastighetsägarna kring energifrågor. (S-FC)
- I samverkan med fastighetsägarna genomföra regelbundna energikartläggningar i byggnaderna och med dessa som grund genomföra möjliga och lämpliga energibesparingsåtgärder. (S-FC)
- Vid alla nybyggnationer och större renoveringar eller ombyggnationer ställa miljökrav motsvarande Miljöbyggnad nivå silver, eller nivå guld där så är möjligt och ekonomiskt försvarbart. (S-FC)
- Utredda möjligheten att öka högskolans egenproduktion av förnybar energi. (S-FC)

Förslag på indikatorer:

- Energianvändning (kWh) för el, värme och kyla, totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter (Atemp).
- Utsläpp av växthusgaser (kg CO₂ekv, beräknad enligt location based method) från energianvändning, totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter (Atemp).

Mål 8. Cirkulära resursflöden

Övergripande mål 2021-2026

Klimatpåverkan och annan miljöpåverkan från varor och tjänster ska minska genom högt ställda hållbarhetskrav i upphandlingar och genom ökad grad av återanvändning och återvinning.

Aktiviteter under 2024-2026 för att nå målet

Varje institution föreslås under perioden att:

- Tillse att miljökrav ställs, där så är motiverat, i rollen som beställare vid upphandling.

Verksamhetsstödet föreslås under perioden att:

- Tillse att miljökrav ställs, där så är motiverat, i rollen som beställare vid upphandling.
- Fortsatt utforma, och besluta om, riktlinjer för möbler och inredning där färg- och materialval ger goda möjligheter till återbruk. (S-FC)
- Inrätta hyresmodeller eller/och cirkulära modeller för fler grupper av it-produkter (utöver PC), till exempel bildskärmar, mobiltelefoner och AV-utrustning. (S-IT, S-SA, S-FC)
- Genomföra upphandling av restauratörer där man ställer miljökrav, till exempel menyer där alternativ med låg klimatbelastning framgår, åtgärder för minskat matsvinn och åtgärder för minskad användning av engångsmaterial. (S-FC)
- Fortsätta utveckla avfallssorteringen i syfte att minska mängden restavfall. (S-FC)
- Fortsätta implementeringen av ”Regler för bevarande av elektroniska handlingar”, där rutiner för gallring av data som kräver stort lagringsutrymme är av särskild vikt ur miljösynpunkt. (S-LS, S-IT)
- Utveckla planeringen och uppföljningen av upphandlingsprocessen, inklusive systematiken i samspelet mellan upphandlingsfunktion och beställare. (S-EK)

Förslag på indikatorer:

- Andel av upphandlingar och avrop där miljökrav har ställts (procent av antal och ekonomiskt värde).
- Utsläpp av växthusgaser (kg CO₂ekv) från inköp och avveckling av personatorer, totalt och per årsarbetskraft.
- Mängden restavfall (kg), totalt och per årsarbetskraft.